

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๗/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายอดุลย์ วงษ์พานิช จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายอดุลย์ วงษ์พานิช ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี และขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง สรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ดังนี้

ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องจึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ถูกร้อง ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๑ ต่อมาเมื่อนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี พ้นจากตำแหน่งในวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ มีผลให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐ (๔) ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่ง ภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔ และเมื่อพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงถึงสามครั้ง หนังสือทั้งสามฉบับดังกล่าวมีกริยาของผู้ถูกร้อง

LIRT

รับไว้แทนและน่าจะเชื่อว่า ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ถูกร้องก็มีได้มายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และชี้แจงข้อเท็จจริง กรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี แต่อย่างไรก็ดี คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ประชุมและมีมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี จึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญตรวจคำร้องและมีคำสั่งในวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ ให้รับเรื่องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต่อไป พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ และส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องเพื่อชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

ต่อมาผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ ว่า ตนมีหนี้สินที่เกิดจากการประกอบธุรกิจอยู่มากแต่ไม่มีหลักฐานที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับหนี้สินหรือทรัพย์สินนอกจากหนี้ตามคำสั่งอายัดของกรมสรรพากร จึงทำให้ไม่ทราบว่าจะกรอกรายการในแบบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอย่างไร และทำให้กลัวว่าจะเป็นการปกปิดหรือแจ้งเท็จต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ศาลรัฐธรรมนูญประชุมพิจารณาคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และมีมติให้รับคำชี้แจงดังกล่าวรวมไว้ในสำนวน

ประเด็นพิจารณาและคำวินิจฉัย

ประเด็นเบื้องต้นที่จะต้องพิจารณาก่อน คือ กรณีของผู้ถูกร้องอยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีของผู้ถูกร้องอยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ เพราะผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งระหว่างดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายในกำหนดเวลาตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ บัญญัติไว้ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งอีก ๒ ครั้ง ดังนั้นจึงเหลือประเด็นตามคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาดสองประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองในตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ บัญญัติไว้และจากการที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งแล้วประกอบคำชี้แจง แก่ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องทราบอยู่แล้วว่ามีหน้าที่ต้องยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวอีกสองครั้ง คือ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจาก ตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ แต่ไม่ยื่นโดยอ้างว่าไม่ทราบว่า จะกรอก แบบรายการอย่างไร เนื่องจากไม่มีหลักฐานหรือเอกสารเกี่ยวกับหนี้สิน และไม่มีทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ ของตน พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้ออ้างดังกล่าวของผู้ถูกร้องไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเคยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงและแสดงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินถึงสามครั้งด้วยกัน แต่ผู้ถูกร้องก็เพิกเฉยไม่ได้แสดงหรือชี้แจงเหตุผล ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แต่อย่างใด

ดังนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสาร ประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ประเด็นที่สอง ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับจาก วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งเมื่อใด

เมื่อวินิจฉัยแล้วว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และเนื่องจากผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะได้วินิจฉัยชี้ขาดการกระทำของผู้ถูกร้อง ดังนั้น จึงเห็นว่าต้องถือเอาวันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งจริง ในวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เป็นวัน เริ่มนับระยะเวลาห้าปีที่ผู้ถูกร้องถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายอศุขย์ วงษ์พานิช จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้น จากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และต้อง ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ซึ่งเป็น วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

LIRT